Az ENSZ közgyűlésén fokozódó hevességgel folyik a magyarországi helyzet vitája

A küldöttségek többsége támogatja a kubai és indiai javaslatokat

Az ENSZ közgyűlése tegnap néhány perccel 5 óra előtt ült össze és éjfél utáninig folytatta a magyarországi helyzet vitáját.

A vita alapját a kubai és az indiai küldött javaslatai képezték. Kuba azt javasolta, hogy a világszervezet szólítsa fel a Szovjetuniót a magyarországi deportálások haladéktalan beszüntetésére és a már deportáltak szabadonbocsátására. Az indiai javaslat szerint jelenleg vita folyik arról, hogy folynak-e deportálások Magyarországon? Ennek eldöntése érdekében a közgyűlés kéri Magyarországot, bocsássa be területére az ENSZ főtitkára által kijelölt megfigyelőket.

A vita során Belgium küldöttsége módosítást indítványozott India javaslatához. Eszerint a főtitkár 72 órán belül köteles hiteles jelentést tenni a közgyűlésnek a határozat végrehajtásáról.

Miközben folyt a közgyűlés délutáni vitája, megérkezett a magyar külügyminisztérium távirata. A Sebes István külügyminiszterhelyettes által alárt távirat közli az ENSZ-szel, hogy

a magyarországi deportálásokról szóló hírek tendenciózusak és nem felelnek meg a valóságnak.

Az amerikai küldöttség az ülés elején bejelentette, hogy támogatja a kubai és az indiai javaslatokat. Hollandia képviselője közölte, hogy egyetért mindkét javaslattal. Hangoztatta:

az ENSZ nem fogadhatja el a Szovjetunió érvelését arról, hogy nincsenek deportálások, mindaddig, amig az ENSZ-megfigyelőket nem engedik be Magyarországra.

A holland megbízott véleménye szerint az ENSZ-megfigyelők be nembocsátása igazolja azt, hogy deportálások folynak.

Ezután Románia, Albánia, majd Belorusszia képviselője szólalt fel. Tagadta a magyarországi deportálásról szóló híreket és követelte, hogy a magyarországi helyzet vitáját vegyék le az ENSZ-közgyűlés napirendjéről.

Új-Zéland képviselője támogatta a kubai és indiai javaslatokat. Unden svéd külügyminiszter felszólalásában azt állította, hogy a *Szovjetunió Magyarországon a politikai elnyomás eszközeihez folyamodott.*

Fadil el Dzsemali iraki küldött szerint *a magyarországi szovjet beavatkozás nem egyeztethető össze a békés egymás mellett élés elvével.*

Peru küldöttje éles hangú kirohanást intézett a szovjet küldöttség ellen. Kijelentette, hogy *Magyarországon nem ellenforradalom játszódott le és bizonyítékul az egész országra kiterjedő szirájkot hozta fel.*

Izrael külügyminisztere kijelentette: olyan nép nevében kér segítséget Magyarország számára, amely mindenkinél jobban tudja, mi az a lepecsételt marhavagon.

„Ha megfigyelők utaznak Magyarországba s majd azt közlik velünk, hogy senkit sem deportáltak az országból, ezt a hírt illető orosznak kell fogadni s elismerjük majd, hogy téved-tünk.

Mirian Naszlowsky lengyel küldött ellenzéke a kubai határozati javaslatot. Ez — mint mondotta — azokra az alaptalan híresztelésekre épül, amelyeket a Szovjetunió és Magyarország ENSZ megbízottai cáfolnak.

Lengyelország képviselője hangsúlyozta, hogy

a kubai határozati javaslat „még inkább megmérgezi a légkört és fokozza a fájdalmas magyar probléma okozta feszültséget".

„A Kádár-kormány számára nem szabad még jobban megnehezíteni, hogy végrehajtása a bejelentett változásokat és valóra váltsa a magyar nép türekvésének megfelelő programot" mondotta.

A közgyűlés erre vonatkozó tegnapra tervezte a magyar vita befejezését. Tekintettel azonban arra, hogy még számos szónok iratkozott fel, a közgyűlés ma is a magyarországi helyzettel foglalkozik. Előreláthatólag a késő- éjszakai órákban szavaznak majd az indiai és a kubai határozati javaslatok felett.

Az indiai miniszterelnök a Kádár-kormányról

ENSZ-be, s nyomatékosan aláhúzta, hogy az indiai kormány „a világ-béke egyik legfontosabb kérdésének" tartja ezt a kérdést.

Nehru ezután a magyarországi és az egyiptomi helyzettel foglalkozott.

Magyarországgal kapcsolatban elvetette egyes felszólalóknak azt a indítványát, hogy az indiai kormány ne ismerje el a Kádár-kormányt, mert az nem szabad kormány.

„Gyakran felmerül bennem a kérdés — mondotta válaszul Nehru —, hogy az ENSZ-nek

hány olyan tagországa van, amely ezáz százalékig szabad?"

CYRANKIEWICZ:

Büszke vagyok a Moszkvában elért eredményekre

A lengyel-szovjet megállapodás varsói és belgrádi visszhangja

A lengyel sajtó továbbra is vezető helyen foglalkozik a Moszkvában aláírt lengyel—szovjet megállapodással. A lapok beszámolnak arról, hogy a lengyel szejm tegnap délutáni ünnepi ülésén Cyrankiewicz, a miniszterelnök ezekre nagy beszédet mondott. Ebben nagy megelégedéssel nyilatkozott a Gomulka-vezette lengyel küldöttség moszkvai útjáról.

A lengyel miniszterelnök elnökölt: Cyrankiewicz az elért eredményekre. A szovjet-lengyel kapcsolatokat tartós kodásával kapcsolatban Cyrankiewicz hangsúlyozta, hogy ez nem az „egy szovjet-lengyel szövetséget" szolgálja, hanem a szovjet-lengyel barátság erősítése és a szovjet csapatok lengyelországi állomásozására megpedig *egyrészt az Odera—Neisse határ megőrzése, másrészt pedig a jelenlegi nemzetközi helyzet okából.* A miniszterelnök ezután részletesen beszélt a Szovjetunióban fogvatartott lengyel polgárok hazaszállításáról is.

Cyrankiewicz nyilatkozott a moszkvai megbeszélések gazdasági eredményeiről is. Közölte, hogy Lengyelország kölcsönkereskedelmi megegyezése az elkövetkezendő négy évben is díficíles lesz. *Ennek a nehéz időszaknak átvészelését megkönnyíti a Szovjetunió által hitelben szállítandó 1,400.000 tonna búza, valamint az áruclikkek vásárlásra folyósítandó 700 millió rubeles hitel.* A gabona árát 1960 és 1962 között kell visszafizetni a Szovjetunióinak, míg a pénzben folyósítandó hitelt az 1963—1965. évelben kell rendezni.

A LENGYEL MINISZTERELNÖK ÉRTÉKELI A MOSZKVAI TÁRGYALÁSOKAT

A CYCIE WARSZAWY elmondja a moszkvai vitáról visszatérő lengyel küldöttség tagjainak nyilatkozatát közöli. A *Zycie Warszawy* az államtanács elnökét mondotta: *„nem látok egyetlen olyan kérdést sem, amelyet ne rendeztünk volna."* A lap megjegyzi, hogy a szovjet-lengyel barátság erősítése nem történhetett a lengyel nép támogatása nélkül. *A lengyel nép eltöi pedig feltétlenül meg kellett említeni azokat a keserű igazságokat, amelyek ezt a barátságot akadályozták.* A *Zycie Warszawy* hangsúlyozza: *„Bár a szovjet hatalommal való barátság számunkra lényeges, nem hagyhatjuk figyelmen kívül népünknek az igazságtalanságok nyomán támadt érzületét."* Végezetül pedig leszögezi, hogy

Lengyelország külpolitikája nem kapcsolódhat szabad módon az orosz politikához. Ami a belpolitikát illeti, az a szovjet belpolitikával egy cél felé tarthat, de semmikép nem követheti azt.

A GLOS PRACY, a szakszervezetek lapja ugyancsak felveti Lengyelország szuverénitásának kérdését. Azt a véleményét hangoztatja, hogy *Lengyelország nemzeti szuverénitása most biztosítva van. „Természetesen — írja a lap — jobban szeretnék, ha nem volna Európában és Németországban olyan helyzet, amely szükséget teszi a szovjet csapatok lengyelországi állomásoztatását.*

Senki nem szeret idegen csapatokat vendégül látni, de a mi esetünkben ez nemzeti szükségesség."

A varsói rádió hírmagyarázója a moszkvai deklarációt kommentálva hangsúlyozza: *„A szovjet-lengyel közös nyilatkozat kétségbeejtő törekvelmi fordulatot jelent a kommunista és munkáspártok viszonyában. Nyilvánvaló azonban, hogy ez csak első lépés a lenimizmushoz való visszatérés útján. E lépés azonban annál is inkább biztató, mert Kína és Jugoszlávia is ugyanezen az úton halad".*

A belgrádi lapok ugyancsak nagy teret szentelnek a Moszkvában aláírt szovjet-lengyel nyilatkozatnak. A POLITIKA megállapítja: *„A szovjet-lengyel megbeszélések rávilágítottak, hogy*

az egyenjogúság, a kölcsönös megértés és a be nem avatkozás elvei még akkor is konkretizálhatók, ha a nemzetközi helyzet bonyolultá válik.

(Folytatás az 1. oldalról.)

TASZSZ kommentátorjának fróí hiába törekedtek arra, hogy ilyen idézeteket találjanak, a TASZSZ vádjai nem hangozhatak meggyőzően.

A Borba kommentátora a továbbiakban hangoztatta, hogy ha vádakat hoznak fel egy másik kommunista párt és egy másik ország ellen és különösen, ha azok a vádak igen komoly természetűek, mint ahogy az a TASZSZ cikkében megnyilvánul, akkor azt nem lehet ilyen felelőtlenül tenni. Ha a vádakat a tényektől függetlenül, sőt, mi több, a tények ellen hozzák fel, akkor az többé nem konstruktív vita, sem elvtársi bírálat, hanem a tények tendenciózus kiforgatása.

A TASZSZ cikkében felelőtlenül igen súlyos vádakat hoznak fel Jugoszlávia politikai vezetősége ellen, amelyek semmivel sincenek bizonyítva. A TASZSZ jelentésének abban a részében, amely a bírálatot és a vádakat tartalmazza, Tito elvtárs beszédének csak egy idézete található. De még ez az idézet sem teljes. Sőt, mi több, nem idézték még az egész mondatot sem, hanem csak a felét. Egy világos gondolatmenetből kiragadtak néhány szót, és azt önkényesen magyarázik.

Tito elvtárs a régi szálini elemek és a szocializmus továbbfejlesztésére törekvő új erők közötti összeütközésről szólva, amikor rámutatott a szocializmus érdekeinek megfelelő új vívmyok fejlődésének folyamatára, a többi között a következőket mondotta:

„Elvtársak! Ez a harc nehéz, és hosszantartó lesz, mert malában arról van szó, vajon az új irányonat győzedelmeskedjen-e a régi elítélt pártokban, amely irányonat tulajdonképpen Jugoszláviában fogamzott és amelynek elég sok elemét tartalmazza az SZKP XX. kongresszusának határozata is. Arról van-tehát szó, vajon győzelemre kerül-e az az új irányonat, vagy ismét a szálini irányonat győz. Jugoszláviának nem szabad begubózna, minden irányban tevékenykednie kell, de nem más országok belső adásásával, hogy azokban negatív excessusokra kerüljön sor, hanem eszmei téren, érintkezésbe kell és tárgyalásokka', hogy az ő szellem győzedelmeskedhessék."

A Borba visszautasítja a Tito-beszéddel kapcsolatos szovjet állásfoglalást

Ime, hogyan vette át a TASZSZ a beszédnek ezt a részét:

„Tito azt is állította, hogy a jövő attól függ, vajon győz-e a kommunista pártokban az szellem, amely Jugoszláviában kezdődött. Nem lehet meg nem látni, hogy az ilyen irányzatok határozott kapcsolatban állnak a jugoszláv sajtó ama cikkeivel, amelyekből egyre gyakrabban kidomborodik az a gondolat, hogy állítólag Jugoszlávia útja a szocializmusba az egyedüli hiteles, sőt, az egyedül lehetséges útja a szocialista fejlődésnek csaknem minden országban."

A TASZSZ-nak ebből a tálalásából elsősorban az tűnik ki, hogy Tito gondolatát teljesen önkényesen magyarázták, sőt, mi több, annak teljesen más értelmet tulajdonítottak. Az idézetnek ez a módja — amidőn egy fél mondatot kiragadnak és azt önkényesen magyarázzák — egyenlő azzal a módszerrel, amelyről az előbb beszéltünk, és aminek nem lenne szabad előfordulnia a kommunisták közötti vitában.

Ami pedig azt az állítást illeti, hogy a jugoszláv sajtóban olyan cikkek jelentek meg, amelyekben kiemelik, hogy egyedül, mint egyedüli és egyedülálló az az szocialista fejlődésnek egyedül lehetséges útja, ugyanúgy kívánatos lenne, ha a TASZSZ konkréten idézte volna ezeket a cikkeket. Mi ugyanis ilyen cikkekre nem vettünk észre. A JKSZ-nek politikája pedig a szocializmus útjainak és formáinak tekintetében igen világos. Egyébként arra a vádra, amelyet a TASZSZ Tito elvtárs és Jugoszlávia ellen hoz fel, maga a TASZSZ jelentése cáfol rá, mégpedig első részében, ahol tájékoztatás céljából idézi Tito értékelésének egyrészét a magyarországi eseményekkel kapcsolatban.

Amíg a TASZSZ cikkének kommentáló-polemizáló része azt állítja, hogy Tito elvtárs és a JKSZ úgy véli, hogy a szocializmushoz vezető jugoszláv út a szocialista fejlődés egyedül lehetséges útja, addig a TASZSZ jelentésének első informatív részében a következőképpen idézi Titonak a magyarországi eseményekkel kapcsolatos értékelését:

„Ezek a reakciós erők — mondotta Tito — igen hamar, két-három nap alatt megmutatták igazi arcukat. A nép elkeseredésének felrobbanása szerint mindaz ami, a múltban történt — az akkori vezetőség nem volt hajlandó eltávolítani azokat az elemeket, amelyek a magyar nép elkeseredését kiváltották. Nem mutatott hajlandóságot arra, hogy valóban a szocializmus fejlődésének megyar útján induljon el."

A TASZSZ jelentésének kommentáló részében — írja tovább a Borba — elferdítették Titonak azt a gondolatát is, amely szerint nemcsak a személyi kultuszról van szó, hanem a rendszerről, amely lehetővé tette a személyi kultusz kialakulását. Ezt a gondolatot a TASZSZ jelentése úgy tüntette fel, mintha Tito elvtárs támogatta volna a reakciós propagandát és azt a hírt, hogy a személyi kultusz gyökerei a szovjet rendszer termékei. Ezzel szemben ismeretes, hogy éppen a reakciós propaganda, a marxizmus—leninizmus elleni harcában különös állítottságszál állítja, hogy Sztálin személyi kultusza nem meghatározott történelmi viszonyokból keletkezett, amelyek már a múlté, hanem magából a szovjet rendszerből. Ismeretes továbbá, hogy a reakciós propagandának ezek a kolmányait a szovjet szocialista társadalom fejlődésének folyamata megcáfolta."

Ezzel szemben Tito elvtárs a szemléletkultuszról a következőket mondotta:

„Kezdettől fogva azt mondottuk, hogy itt nemcsak a személyi kultuszról van szó, hanem a rendszerről, amely lehetővé tette a személyi kultusz kialakulását; ebben rejlenek gyökerei, ezt kell állandóan és kiartóan ostorozni. Ez vagyok a legnehezebb. Hol vannak ezek a gyökerek? A bürokratikus gépezetben, a vezetés módjában, és az úgynevezett egyszemélyi vezetésben, a dolgozó tömegek szerepének és akaratának ignorálásában, a különböző Enver Hodzsákban, Shehukban és az egyes nyugati és keleti pártok vezetőiben, akik ellenszegülnek a demokratizálásnak és a XX. kongresszus határozatának és akik sokban hozzájárultak ahhoz, hogy Sztálin rendszere megerősödjék, ma pedig azon tevékenykednek, hogy ez a rendszer ismét feléledjen és uralkodjék. Ebben rejlenek a gyökerei és ezt kell kijavítani."

Miért tűnik fel ez Tito elvtárs szavai? Miért tűnik úgy, mintha Tito, hogy a személyi kultuszról meg legyen a saját véleménye, de természetesen más dologról is. Ha azonban a személyi kultuszról vitázunk, akkor való, nem pedig koholt álláspontokkal kell vitázni. Ha a személyi kultuszról Jugoszláviával akarnak polemizálni, akkor valóban semmi értelme felhozni azt a kérdést, hogy mit állít erről a reakciós propaganda, hanem a mi tézisünkkel kell vitába szállni, azzal, hogy a személyi kultusz gyökerei a bürokratikus gépezetben, a bürokratikus módjában, a dolgozó tömegek szerepének és óhajainak ignorálásában rejlenek. Sajnos, a TASZSZ mentjárjában, amely a mi álláspontunkat idézi, ezekről a kérdésekről szó sem esik.

A hivatalos szovjet hírszolgálati iroda jelentésében pontatlanul vettek át azt is, amit Tito elvtárs a nemzetközi munkásmozgalomban lévő szálinista és haladó erőkről mondott. A TASZSZ úgy tüntette fel a dolgot, mintha Tito a világ kommunista pártjait szálinistákra és nem szálinistákra akarna osztani és ennek alapján azt a következtetést vonja, hogy a kommunista pártok szálinista és nem szálinista pártokra való felosztásának kiérdete objektív módon csak árthat a kommunista mozgalomnak, mert az élet ma sokkal inkább, mint azelőtt megköveteli a kommunista pártok és az egész nemzetközi kommunista mozgalom belső tömörülését.

A jugoszláv kommunisták mindenkor óriási jelentőséget tulajdonítottak a munkásmozgalom egységének és szilárdságának, a különböző Enver Hodzsákban, Shehukban és az egyes nyugati és keleti pártok vezetőiben, akik ellenszegülnek a demokratizálásnak és a XX. kongresszus határozatának és akik sokban hozzájárultak ahhoz, hogy Sztálin rendszere megerősödjék, ma pedig azon tevékenykednek, hogy ez a rendszer ismét feléledjen és uralkodjék. Ebben rejlenek a gyökerei és ezt kell kijavítani."

Miért tűnik fel ez Tito elvtárs szavai? Miért tűnik úgy, mintha Tito, hogy a személyi kultuszról meg legyen a saját véleménye, de természetesen más dologról is. Ha azonban a személyi kultuszról vitázunk, akkor való, nem pedig koholt álláspontokkal kell vitázni. Ha a személyi kultuszról Jugoszláviával akarnak polemizálni, akkor valóban semmi értelme felhozni azt a kérdést, hogy mit állít erről a reakciós propaganda, hanem a mi tézisünkkel kell vitába szállni, azzal, hogy a személyi kultusz gyökerei a bürokratikus gépezetben, a bürokratikus módjában, a dolgozó tömegek szerepének és óhajainak ignorálásában rejlenek. Sajnos, a TASZSZ mentjárjában, amely a mi álláspontunkat idézi, ezekről a kérdésekről szó sem esik.

A hivatalos szovjet hírszolgálati iroda jelentésében pontatlanul vettek át azt is, amit Tito elvtárs a nemzetközi munkásmozgalomban lévő szálinista és haladó erőkről mondott. A TASZSZ úgy tüntette fel a dolgot, mintha Tito a világ kommunista pártjait szálinistákra és nem szálinistákra akarna osztani és ennek alapján azt a következtetést vonja, hogy a kommunista pártok

Azt a véleményét hangoztatja, hogy Lengyelország nemzeti szuverénitása most biztosítva van. „Természetesen — írja a lap — jobban szeretnék, ha nem volna Európában és Németországban olyan helyzet, amely szükséget teszi a szovjet csapatok lengyelországi állomásoztatását.

Senki nem szeret idegen csapatokat vendégül látni, de a mi esetünkben ez nemzeti szükségesség."

A varsói rádió hírmagyarázója a moszkvai deklarációt kommentálva hangsúlyozza: *„A szovjet-lengyel közös nyilatkozat kétségbeejtő törekvelmi fordulatot jelent a kommunista és munkáspártok viszonyában. Nyilvánvaló azonban, hogy ez csak első lépés a lenimizmushoz való visszatérés útján. E lépés azonban annál is inkább biztató, mert Kína és Jugoszlávia is ugyanezen az úton halad".*

A belgrádi lapok ugyancsak nagy teret szentelnek a Moszkvában aláírt szovjet-lengyel nyilatkozatnak. A POLITIKA megállapítja: *„A szovjet-lengyel megbeszélések rávilágítottak, hogy*

az egyenjogúság, a kölcsönös megértés és a be nem avatkozás elvei még akkor is konkretizálhatók, ha a nemzetközi helyzet bonyolultá válik.

Tito elvtárs beszéde csak konstruktív alkalmazása azoknak az elveknek. Vajon a TASZSZ kommentárja kétségbe akarja vonni a jugoszláv kommunistáknak ezt a jogát? — fejezi be a hírmagyarázatát Józse Szmole.